

กระดังงาไทย ไมยราบต้นขนากกลา
น้ำมันที่กลั่นออกจากดอก ใช้ปรุงเป็นเครื่องสำอาง
ต้น กิ่ง ก้าน ใบ รสเผื่อน สรรพคุณ ขับปัสสาวะ ปัสสาวะพิการ
ดอก รสสุขุมกลิ่นหอม สรรพคุณ บำรุงโลหิต บำรุงธาตุ บำรุงหัวใจ

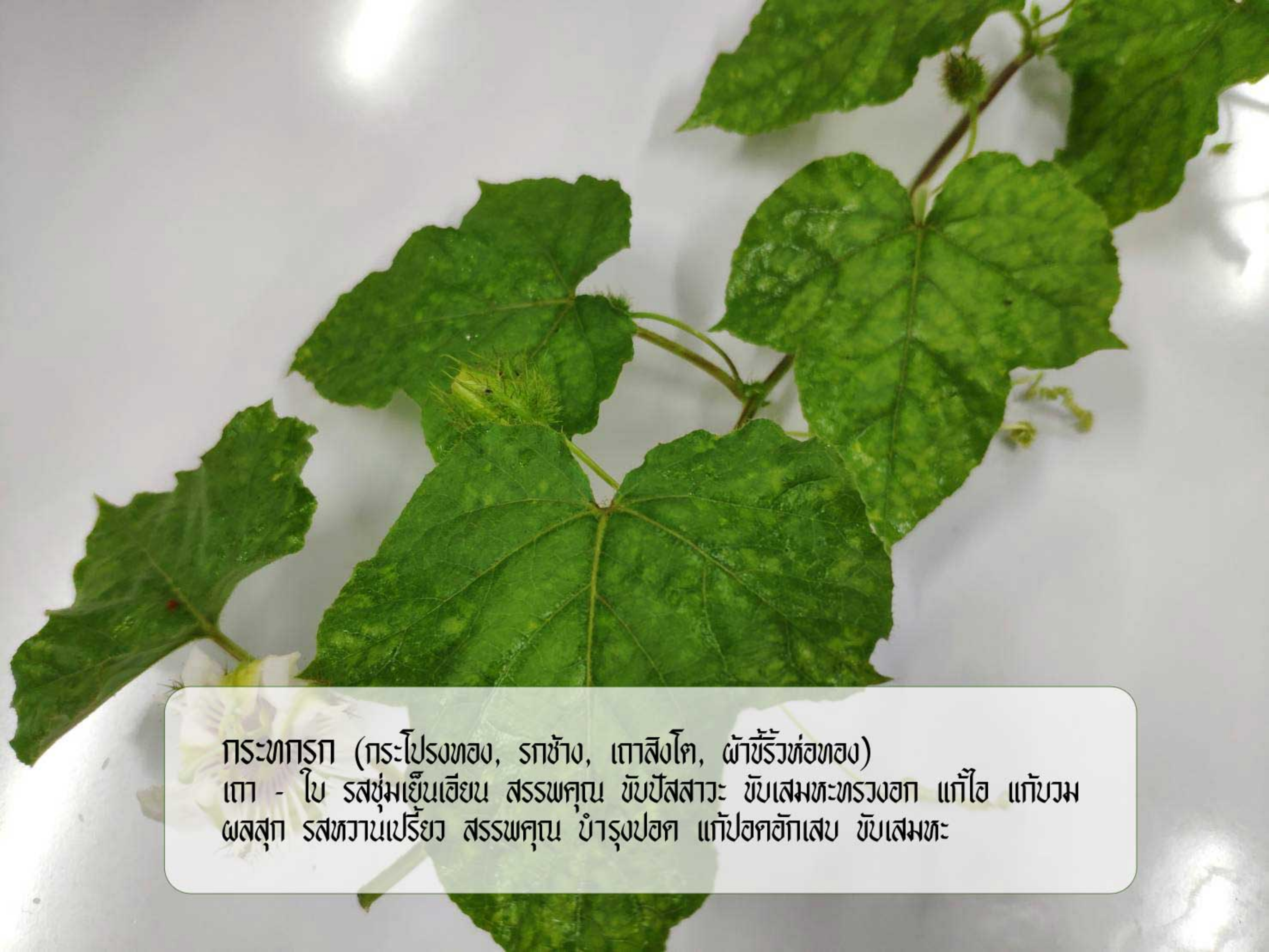

กระตูดไก่ดำ

บำรุงโลหิต

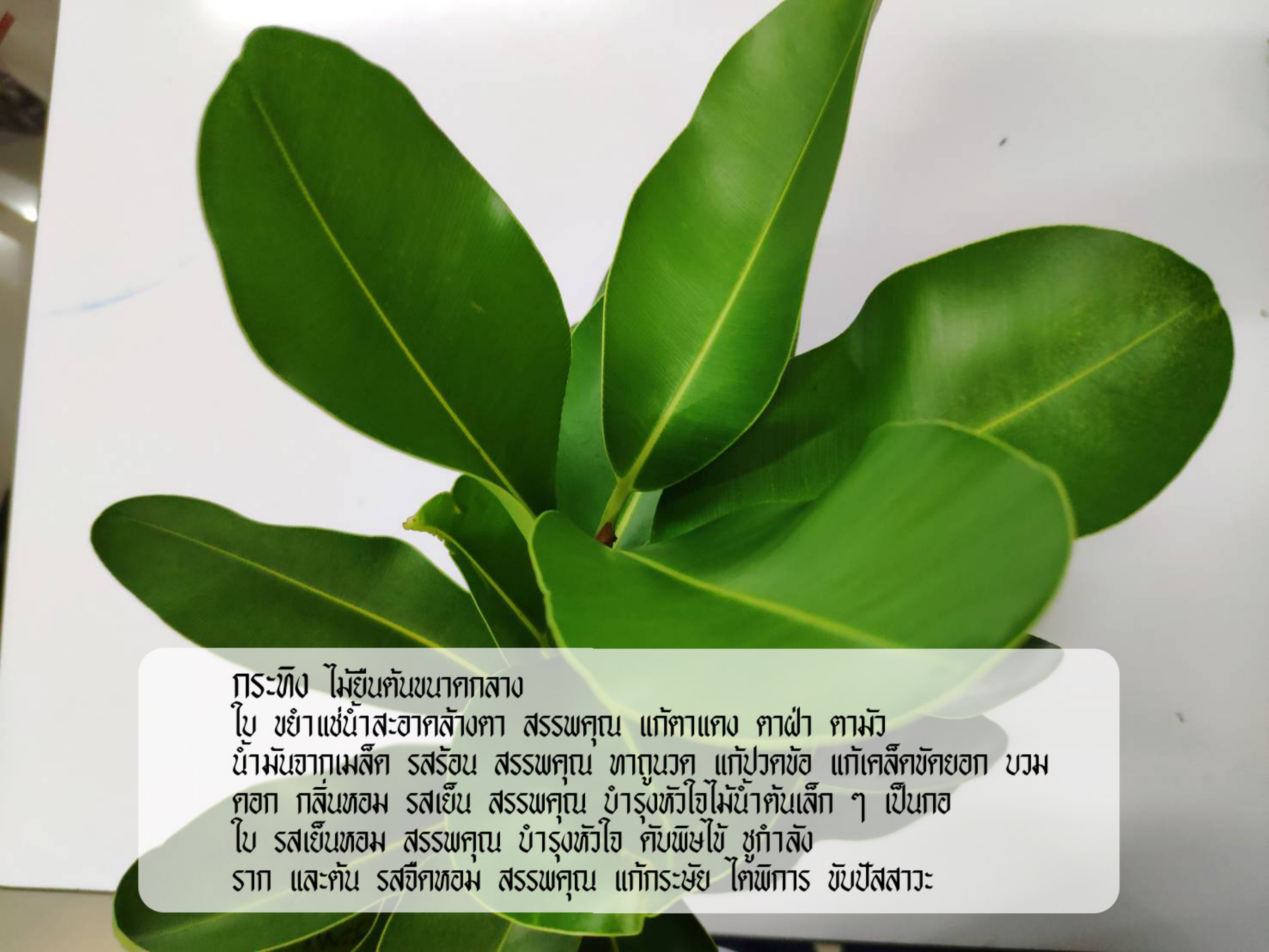

กระทิงใบ (กระทิงขาว) ไม้พุ่มขนาดเล็ก
ราก รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้ไข้ ขับเหงื่อ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

กระທກຣ (ກະໂປຣທອງ, ຣກຊ້າງ, ເຕາສິງໂຕ, ຜ້າຂີ້ຮົ່ວທອງ)

ເຕາ - ໂບ ຣສຸ່ມເຢັນເຢັນ ສຣຣພຸຕຸນ ຂັບປັສສາວະ ຂັບເສມທະທຣວງອກ ແກ້ໄຂ ແກ້ບວມ
ຜສສຸກ ຣສຫວານເປຣຶຍງ ສຣຣພຸຕຸນ ບ້າຣຸ່ງປອຕ ແກ້ປອຕອັກເສບ ຂັບເສມທະ

กระดังง์ ไมยราบต้นขนาดกลาง

ใบ ขยี้แช่น้ำสะอาดล้างตา สรรพคุณ แก้ตาแดง ตาฝ้า ตามัว
น้ำมันจากเมล็ด รสร้อน สรรพคุณ ทาถอนพิษ แก้ปวดข้อ แก้เคล็ดขัดยอก บวม
ตอก กลิ่นหอม รสเย็น สรรพคุณ บำรุงหัวใจไม้น้ำคั้นเล็ก ๆ เป็นกอส
ใบ รสเย็นหอม สรรพคุณ บำรุงหัวใจ ขับพิษไข้ ชูกำลัง
ราก และต้น รสขื่นหอม สรรพคุณ แก้กระษัย ไตพิการ ขับปัสสาวะ

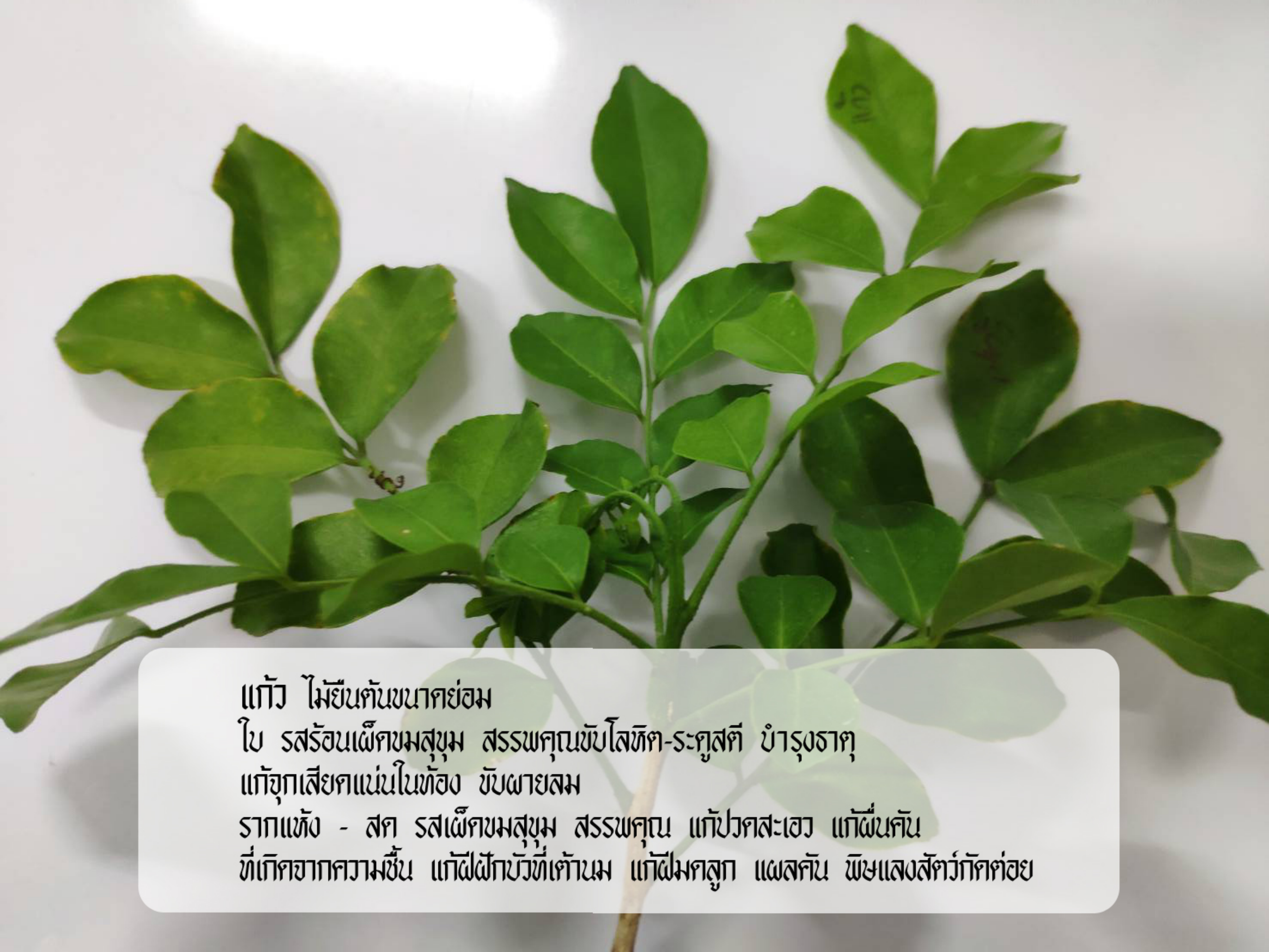
กะพังฮาด (พญามือเหล็ก) ไม้นั้นต้นขนาดเล็กสา
แก่น และเนื้อไม้ รสขมเมาเล็กน้อย สรรพคุณ ขับไข้จับสั่น
ขับพยาธิ แก้กระษัย แก้โลหิต สกตความร้อน ฝนทาฝีระ แก่รังแค

กาสามปีก (เกสียปลาช่อน) ไม้นั้นต้นขนาดกลาง และเป็นไม้พุ่มขนาดเล็กย้อมก็มี
เปลือกกราก รสขี้คเผื่อน สรรพคุณ แก้ปวด แก้เคลือบวม
ใบ รสขี้ค สรรพคุณ แก้ไข้

กำแพงเขีตขึ้น (ส้มุนก) ไม้เถาขนาดใหญ่
เถา รสเบื่อเมา สรรพคุณ ขับโลหิตระดูสตรี บำรุงโลหิต
ขับพยาธิ แก้ไข้ แก้ปวดตามข้อ แก้เมื่อยประตอพื้นคัน

แก้ว ไม่นั่นขนาดย่อม

ใบ รสร้อนเผ็ดขมสุขุม สรรพคุณขับไล่พิษ-ระงูสุม บำรุงธาตุ

แก้ชุกเสียดแน่นในท้อง ขับผายลม

รากแห้ง - สด รสเผ็ดขมสุขุม สรรพคุณ แก้ปวดสะเอว แก้ผื่นคัน

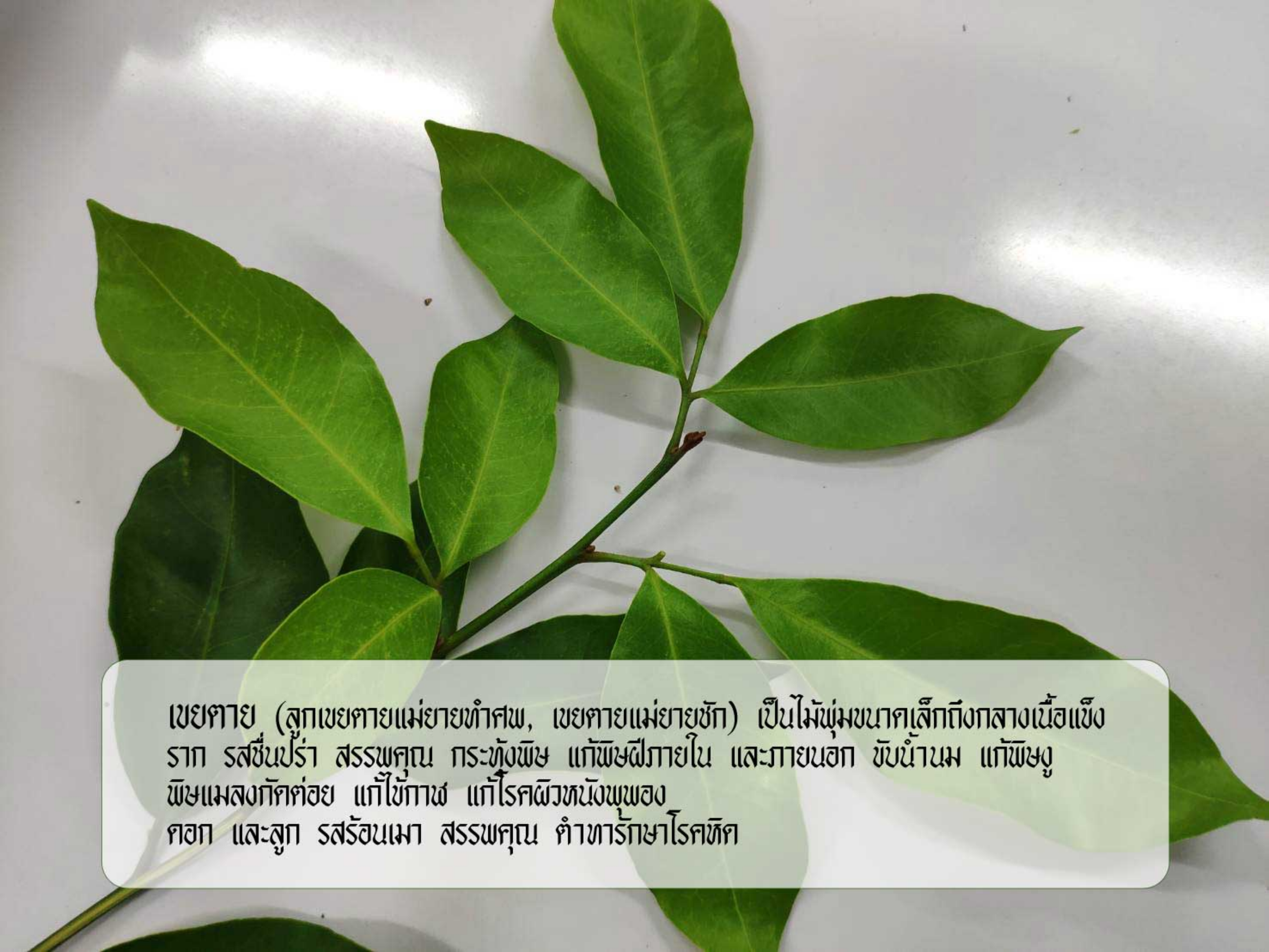
ที่เกิดจากความชื้น แก้ฝีฝีบวมที่เต้านม แก้ฝีฝีสุก แผลคัน พิษแสงสั้วกัศค้อย

ขลุ่ย (หนาดวัว) ไม้พุ่มต้นเล็กๆ ลำพวยกหนา
ต้น รสเหม็นขื่น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะพิการ
ใบ ต้มให้เกรียม รสหอมเย็น สรรพคุณ ชงน้ำรับประทาน ขับปัสสาวะ แก้กระษายน้ำ
เปลือก รสเมาเบื่อเล็กน้อย สรรพคุณ ขับโลหิตประจำเดือน ขับระดูขาวขับปัสสาวะ แก้ตามโรค

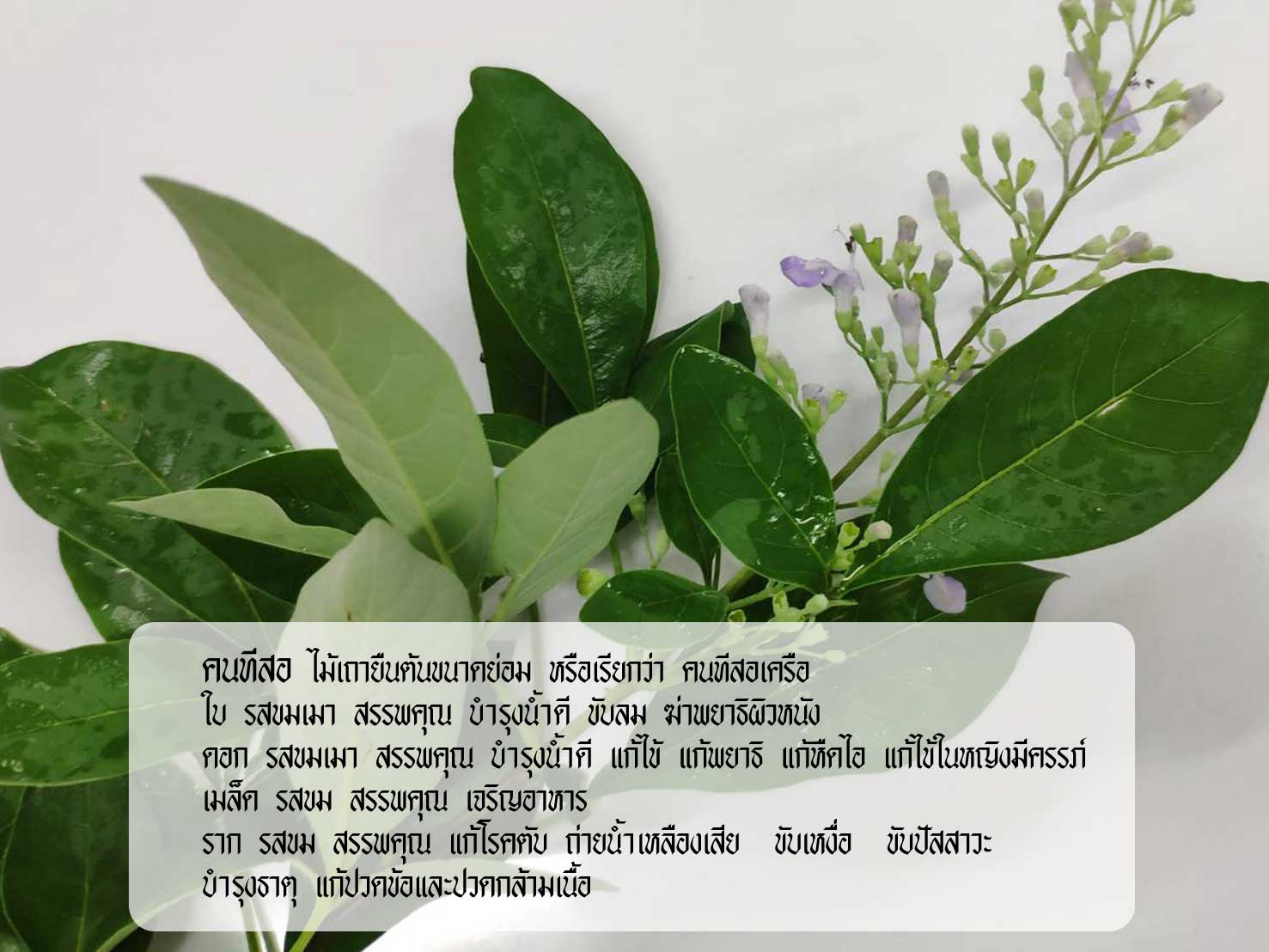
เข็มขาว (เข็มใหญ่) ไม่ขึ้นต้นขนาดย่อมถึงขนาดกลาง
ราก รสหวาน สรรพคุณ แก้โรคตา เจริญอาหาร

เขยท่าย (ลูกเขยท่ายแม่ยายท่าฬพ, เขยท่ายแม่ยายชก) เป็นไม้พุ่มขนาดเล็กถึงกลางเนื้อแข็ง ราก รสขื่นปร่า สรรพคุณ กระทั่งพืช แก้วพืชฝัภายใน และภายนอก ขับน้ำนม แก้วพืชอู พืชแมลงกัดต่อย แก้วไข้กาฬ แก้วโรคผิวหนังของ ทอกร และลูก รสร้อนเมา สรรพคุณ ตำพาราโรคชก

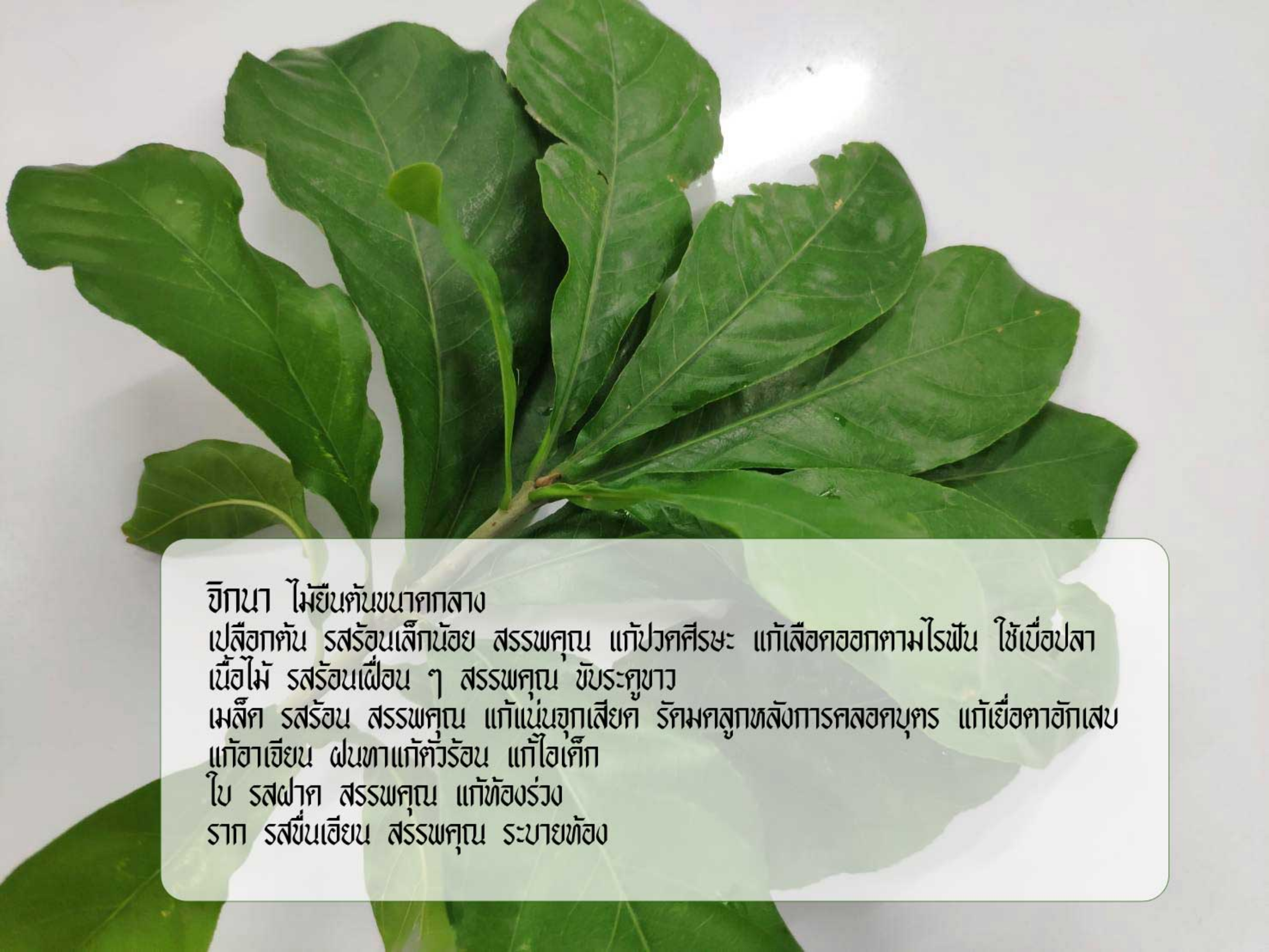
คองคาเทือค (ทมาทเลีททมาทน้ฮย) ไม่ยืนต้นขนาทกสาง
ใบ, เปล้ฮก, ถัน รสเย็นเผื่อ สรรพคุณ ถันเฮ่าน้ำฮาบ แก่คั่น แก่ทรางทัวร้อน

คนทีสอ ไม่น่าเย็นต้นขนาดเล็กหรือเรียกว่า คนทีสอเครือ
ใบ รสขมเมา สรรพคุณ บำรุงน้ำดี ขับลม ช่วยพยาธิผิวหนัง
คอก รสขมเมา สรรพคุณ บำรุงน้ำดี แก้ไข้ แก้พยาธิ แก้ท้องอืด แก้ไข้ในหญิงมีครรภ์
เมล็ด รสขม สรรพคุณ เจริญอาหาร
ราก รสขม สรรพคุณ แก้โรคตับ ถ่ายน้ำเหลืองเสีย ขับเหงื่อ ขับปัสสาวะ
บำรุงธาตุ แก้ปวดข้อและปวดกล้ามเนื้อ

ชินตนกระพ้อ ไมยันทันขนาดกลาง
แก่น รสร้อนหอม สรรพคุณ แก้ไข้สันนิบาต แก้ไข้เพื่อเสียดและสม
คอก รสเย็นหอมขี้ต สรรพคุณ แก้ไข้ บำรุงหัวใจ

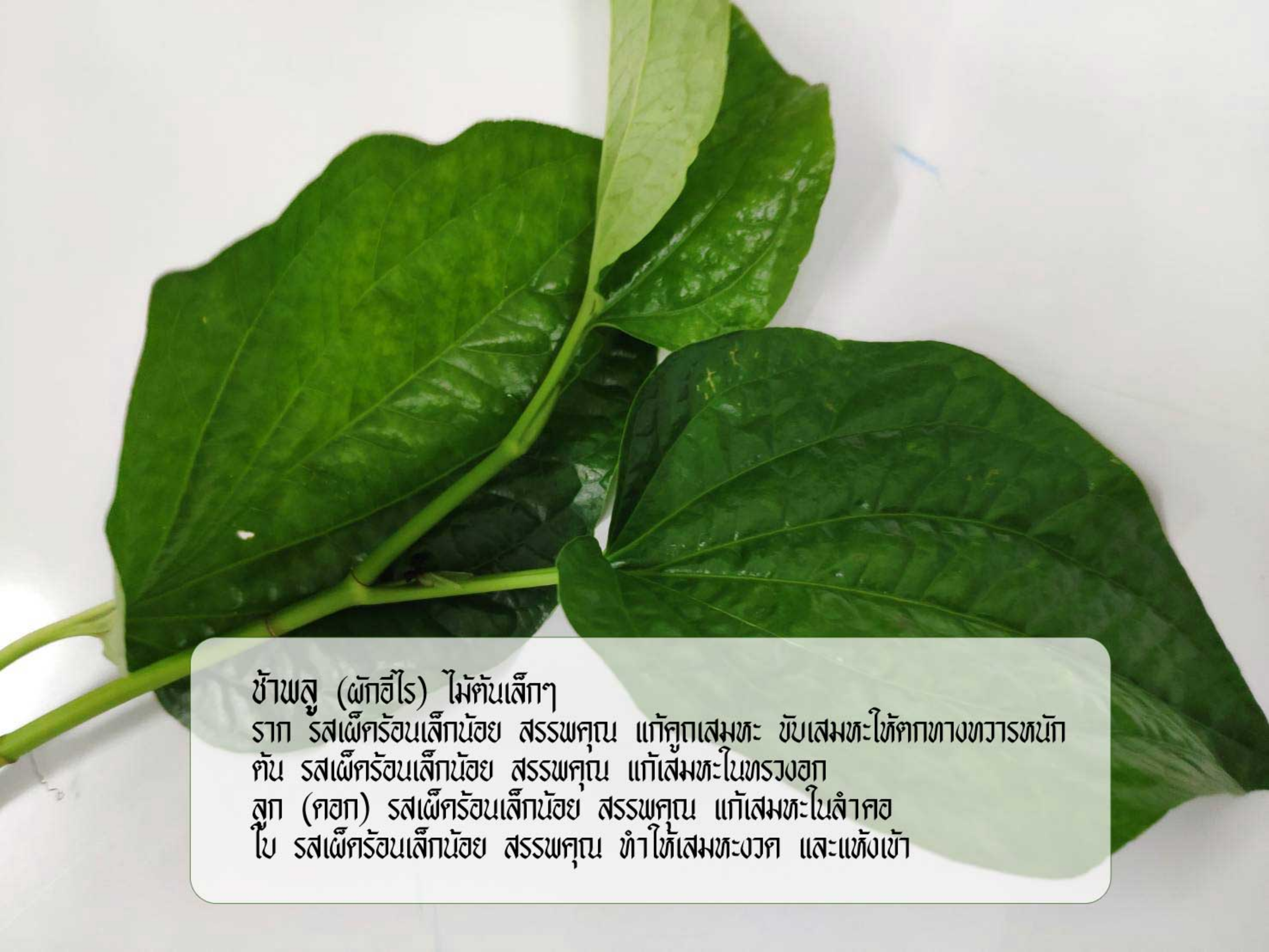
ชิกนา ไม้นั้นขนาดกลาง

เปลือกต้น รสร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้ปวดศีรษะ แก้เลือดออกตามไรฟัน ใช้เขี่ยปลา
เนื้อไม้ รสร้อนเผื่อน ๆ สรรพคุณ ขับระดูขาว

เมล็ด รสร้อน สรรพคุณ แก้แน่นอกเสียด รัตมกลูกทาสังการศสอชบุตร แก้เขื่อตาอักเสบ
แก้ฮาเอียน ฝนทาแก้หัวร้อน แก้ไอเค็ก

ใบ รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง

ราก รสขื่นเอียน สรรพคุณ ระบายท้อง

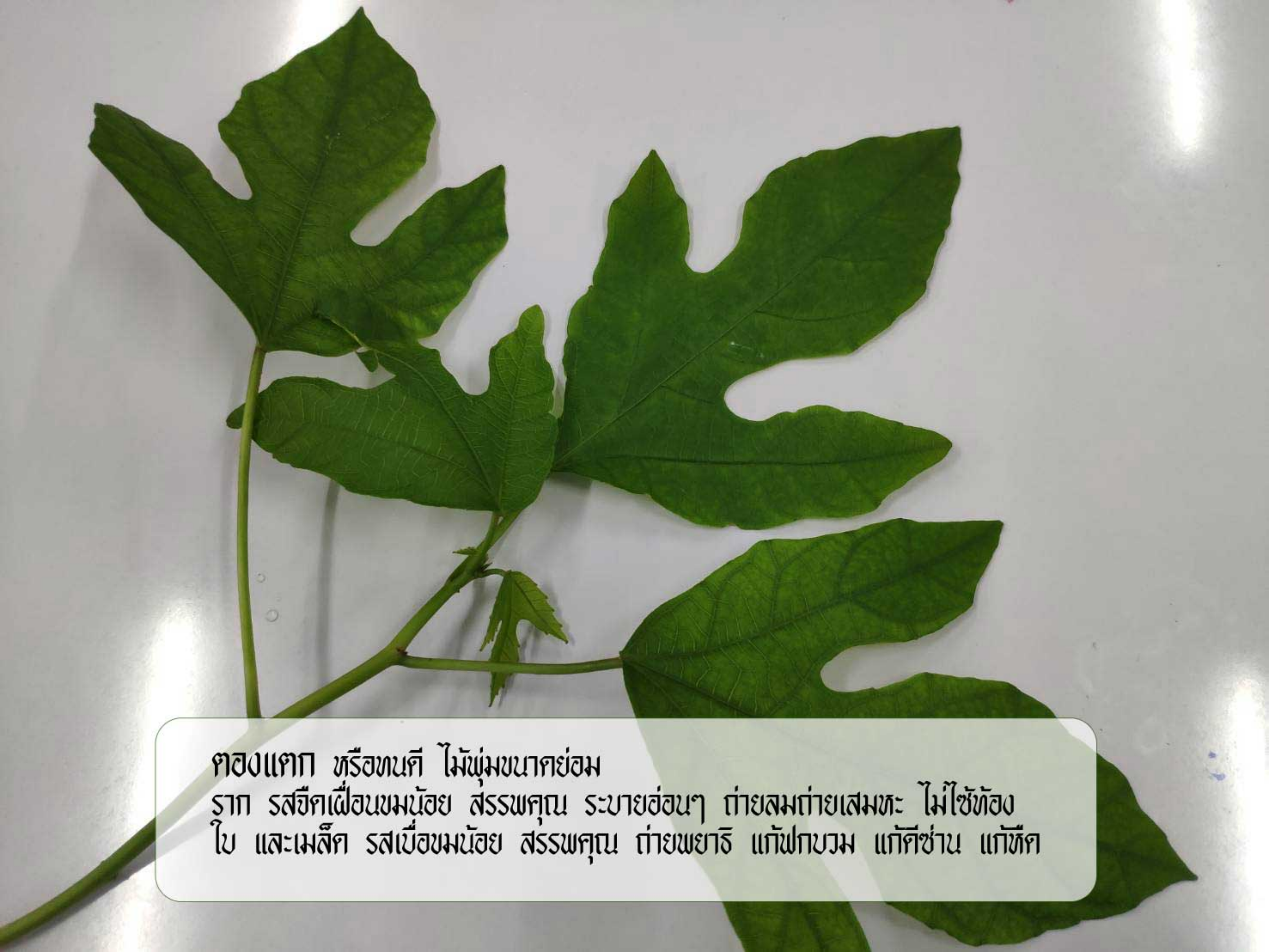

ข้าวปลู (ผักอีไร) ไม่น้ำหนัก

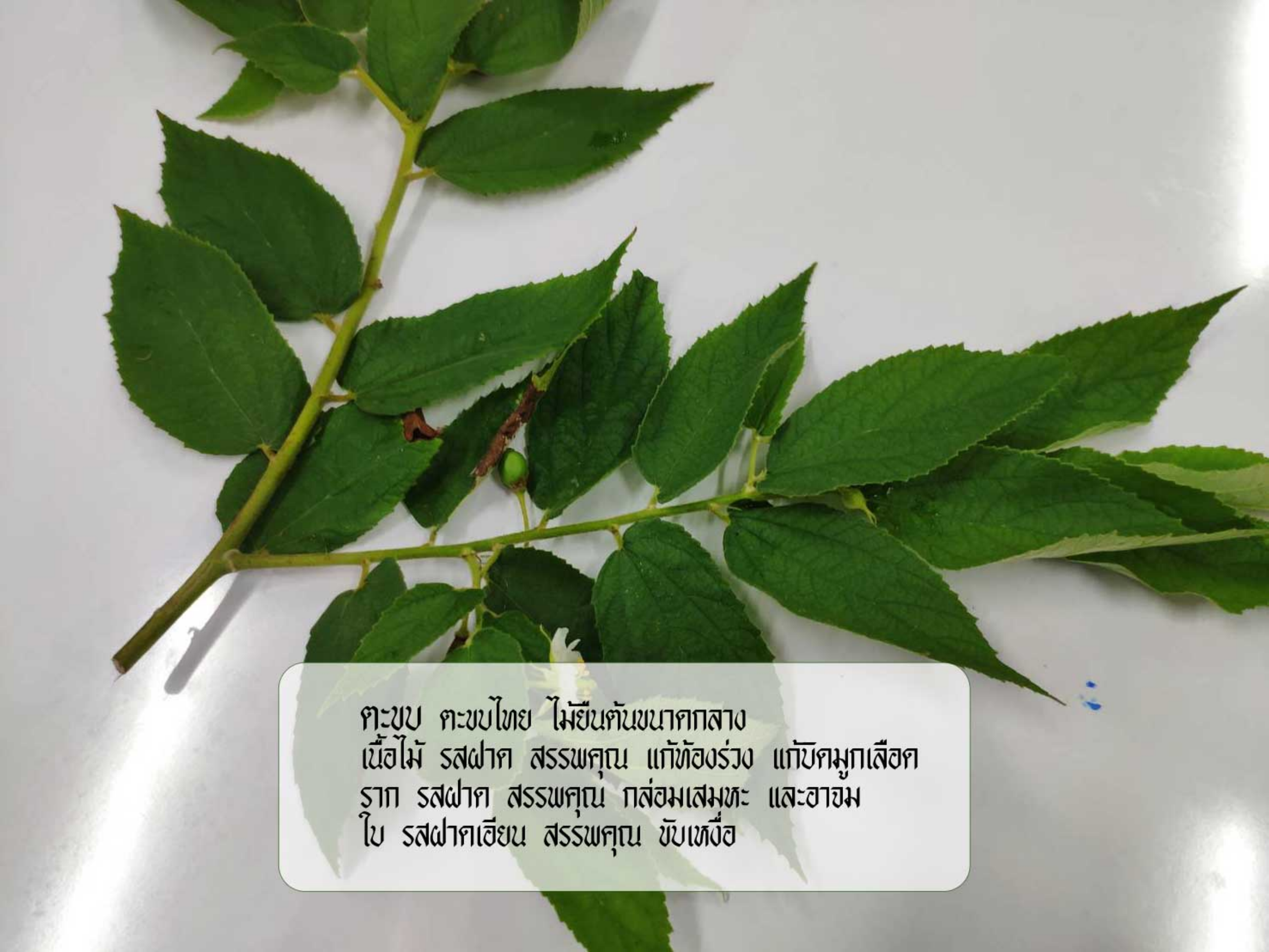
ราก รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้ธาตุเสมหะ ขับเสมหะให้ตกทางทวารหนัก
ต้น รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้เสมหะในทรวงอก
ลูก (ดอก) รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้เสมหะในลำคอ
ใบ รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ทำให้เสมหะงอก และแห้งเข้า

ทองคอง ไม้เถาเลื้อยขนาดเล็กสองหัว
หัว รสร้อนเมา สรรพคุณ แก้โรคเรื้อน คุศุมะราศ แก้ปวดข้อ (รูมาติซึม)
แก้กามโรค แก้พิษสัตว์กัดต่อย

ทองแตง หรือหน่อกี้ ไม้พุ่มขนาดเล็ก
ราก รสขื่นเผื่อนขมน้อย สรรพคุณ ระบายอ่อนๆ ถ่ายสมถ่ายเสมหะ ไม้ใช้ทำ
ใบ และเมล็ด รสเบื่อนขมน้อย สรรพคุณ ถ่ายพยาธิ แก้ฟกบวม แก้ท้องขึ้น แก้ท้อง

ตะขบ ตะขบไทย ไม้ม้วนขนาดกลาง
เนื้อไม้ รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง แก้บิดมูกเลือด
ราก รสฝาด สรรพคุณ แก้ลมเสมหะ และอาหิม
ใบ รสฝาดเย็น สรรพคุณ ขับเหงื่อ

ตำลึง (ผักสี่บาท, ผักแคบ) ไม่เผาเลื่อยพาคพันต้นไม้อื่น
ใบ รสเย็น สรรพคุณ ขับพิษร้อน ทอนพิษไข้ แก้ไข้ตัวร้อน แก้พิษฝี
ทอนพิษของใบไม้ และตำแย แก้ปวดแสบปวดร้อน แก้คัน
เผา รสเย็น สรรพคุณ ใช้ตำในเตาชยอศตา แก้ตาฝ้า ตาแดง ตาขี้ ตาแฉะ ตาอักเสบ
ราก รสเย็น สรรพคุณ แก้ดวงตาเป็นฝ้า ขับพิษทั้งปวง

ต้นเป็ตทาเครือ (เถาเอ็นอ่อน) เป็นไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น
ใบ รสเบื่อเอียน สรรพคุณ แก้ปวดเสียวตามร่างกาย แก้เส้นตึง
เมื่อยขบ ทำให้เส้นเอ็นหย่อน
เถา รสขม สรรพคุณ แก้เส้นตึง แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

ต้นเป็ดน้ำ ไม่นิยมรับประทาน
เปลือกต้น รสขื่นฝาด สรรพคุณ แก้ท้อง
กระพี้ รสเบื่อเมา สรรพคุณ แก้เกลื้อน
ใบ รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ฆ่าพยาธิผิวหนัง กลาก เกลื้อน แก้ไข้หวัด

เตยหอม ไม้ล้มลุกเล็ก ๆ เป็นกอ
ใบ รสเย็นหอม สรรพคุณ บำรุงหัวใจ ขับพิษไข้ ชูกำลัง
ราก และต้น รสขื่นหอม สรรพคุณ แก้กระษัย ไตพิการ ขับปัสสาวะ

ทับทิม ไม้พุ่มใบเล็ก ๆ ยอกล่าง มีอยู่ 2 ชนิด คือ ชนิดดอกแดง และชนิดดอกขาว
ต้น ราก รสเบื่อเมา สรรพคุณ ขับพยาธิทั่วทั้งตัว และพยาธิไส้เดือน
ใบ รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง บิดมูกเลือด
เปลือก รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง บิด บิดราตุ ฝนกับน้ำปูนใส ทาแก้พิษของ เน่าเปื่อย
ทับทิมทั้ง 5 สรรพคุณ แก้ท้องเสีย บิด มูกเลือด

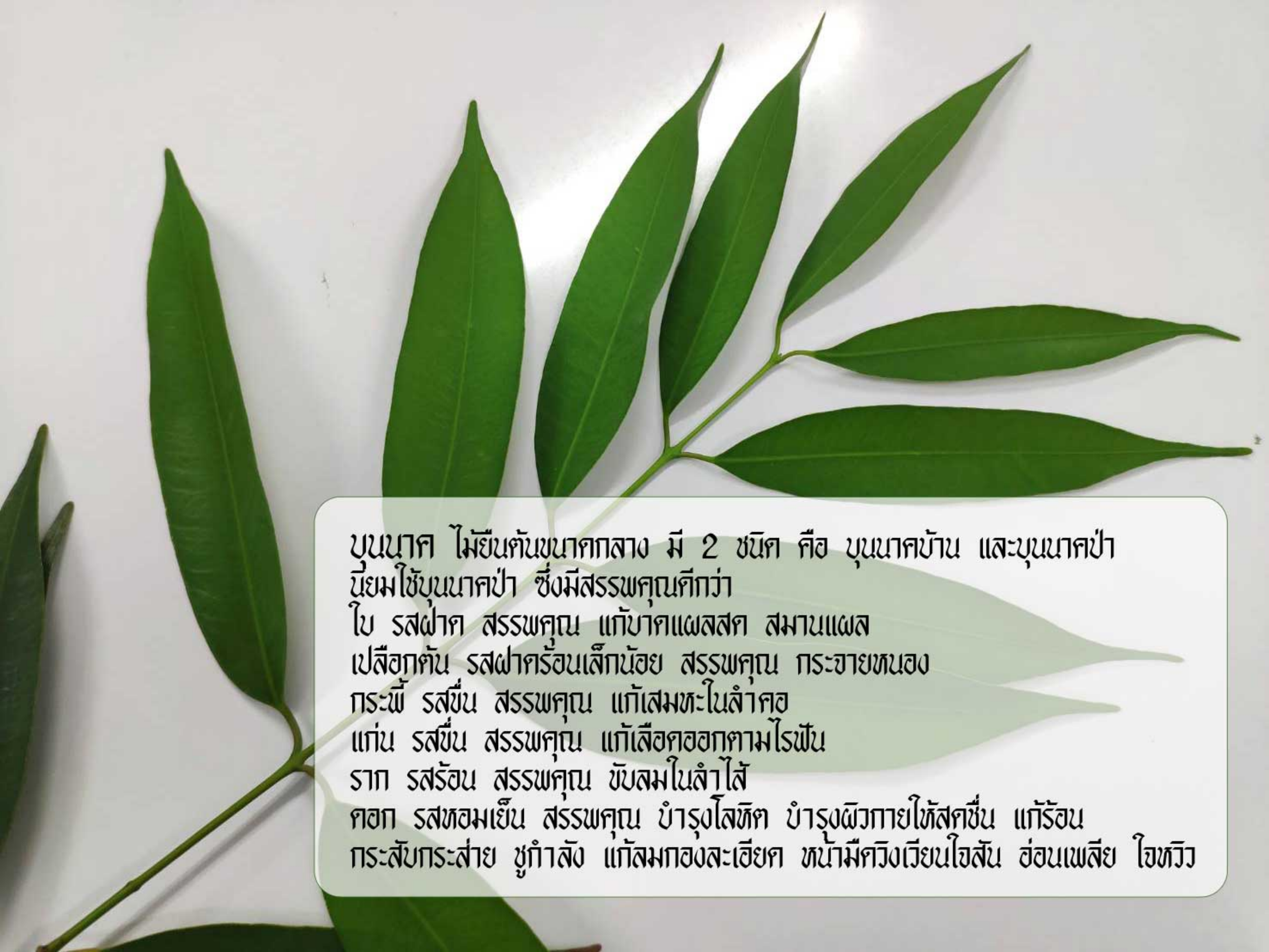

เทียนทัน หรือเทียนย้อมมือ ไม้พุ่ม
ใบ รสฝาด สรรพคุณ แก้เจ็บคอ อักเสบ
ยอกซ่อน รสฝาด สรรพคุณ แก้เจ็บท้องร่วงไ้ผลสกีทุกระยะ

ໂທ່ງເທ່ງ (ໂຕມຸ່ງ)

ໃຫ້ 5 ຮສເຢັນ ສຽງຄຸນ ແກ້ຕ່ອມທອນສີສັກເສບ ແກ້ເຂັບໃນສຳຄອ
ແກ້ປວກແສບປວກຮ້ອນ ຝນທຍອກຕາ ແກ້ຕາແຂະ ແກ້ປວກເຄື່ອງໃນສູກຕາ ແກ້ຕາອັກເສບ

บอนนาค ไม้ม้วนต้นขนาดกลาง มี 2 ชนิด คือ บอนนาคบ้าน และบอนนาคป่า
นิยมใช้บอนนาคป่า ซึ่งมีสรรพคุณดีกว่า
ใบ รสฝาด สรรพคุณ แก้ปากแผลสด สมานแผล
เปลือกต้น รสฝาดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ กระจายหนอง
กระพี้ รสขื่น สรรพคุณ แก้เสมหะในลำคอ
แก่น รสขื่น สรรพคุณ แก้เลือดออกตามไรฟัน
ราก รสร้อน สรรพคุณ ขับลมในลำไส้
ดอก รสหอมเย็น สรรพคุณ บำรุงโลหิต บำรุงผิวกายให้สดชื่น แก้อ่อน
กระสับกระส่าย ชูกำลัง แก้ลมของตะเอยศ หนามมีคืองเวียนโง่สน ช่อนเพสีย ใจทวิง

ประยงค์บ้าน

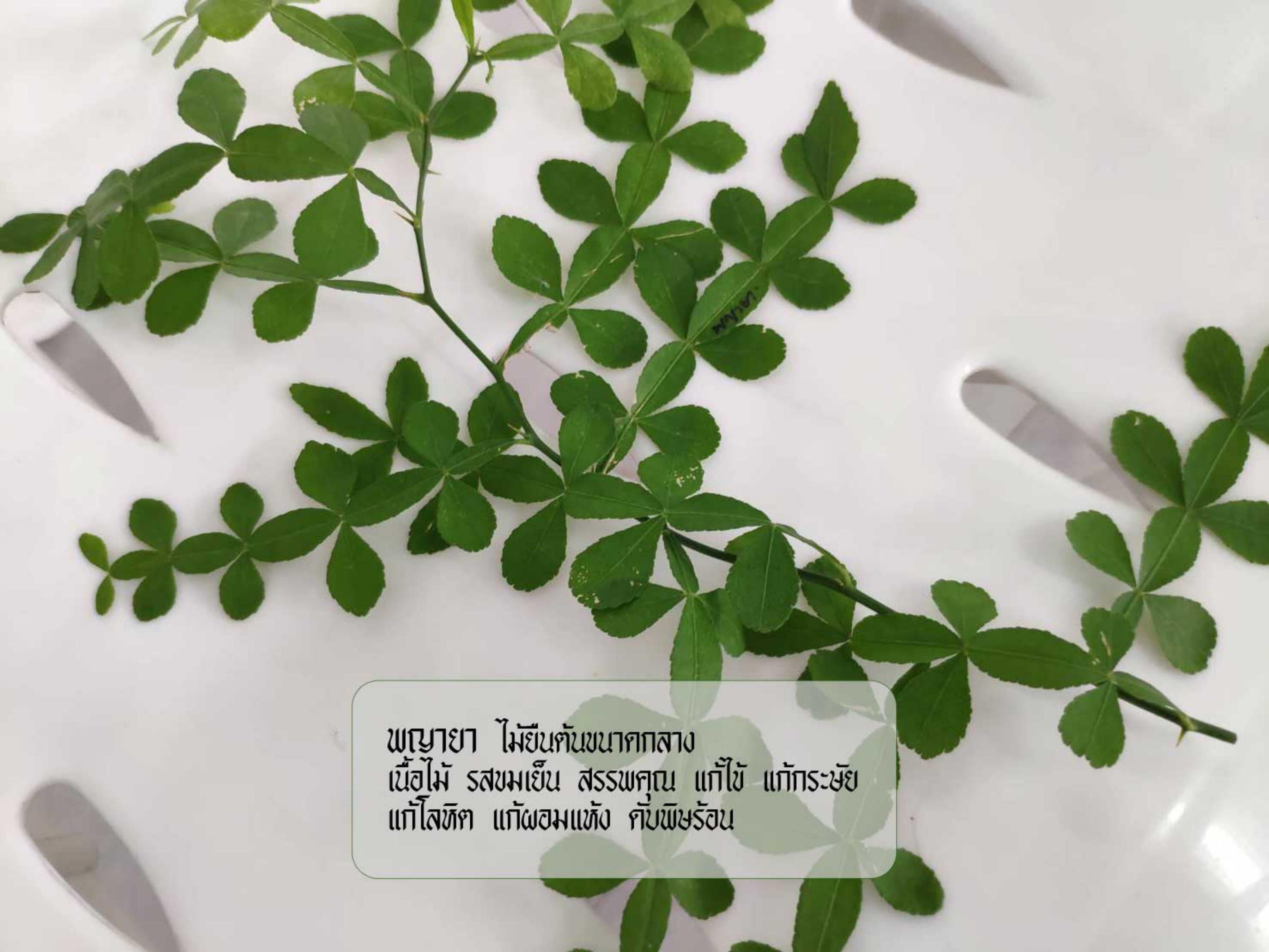
ประยงค์บ้าน หรือ หอมไกล ไม้พุ่มขนาดเล็ก
ราก รสเบื่อเอียน สรรพคุณ ถอนพิษยาเบื่อเมา ทำให้อาเจียน

ปฐ ไมยันทันขนาดย่อมถึงกลาง
เปลือกคัน รสฝาด สรรพคุณ แก้หืด ไอ แก้ท้องร่วง ปวดธาตุ
เนื้อไม้ รสฝาดเผื่อน สรรพคุณ แก้ริดสีดวงลำไส้ และทวารหนัก
แก่น รสขี้ดเผื่อน สรรพคุณ แก้น้ำเหลือง บำรุงกำลัง
ผล รสร้อนเบื่อ สรรพคุณ บำรุงธาตุ แก้ชุกเสียด ขับพยาธิ

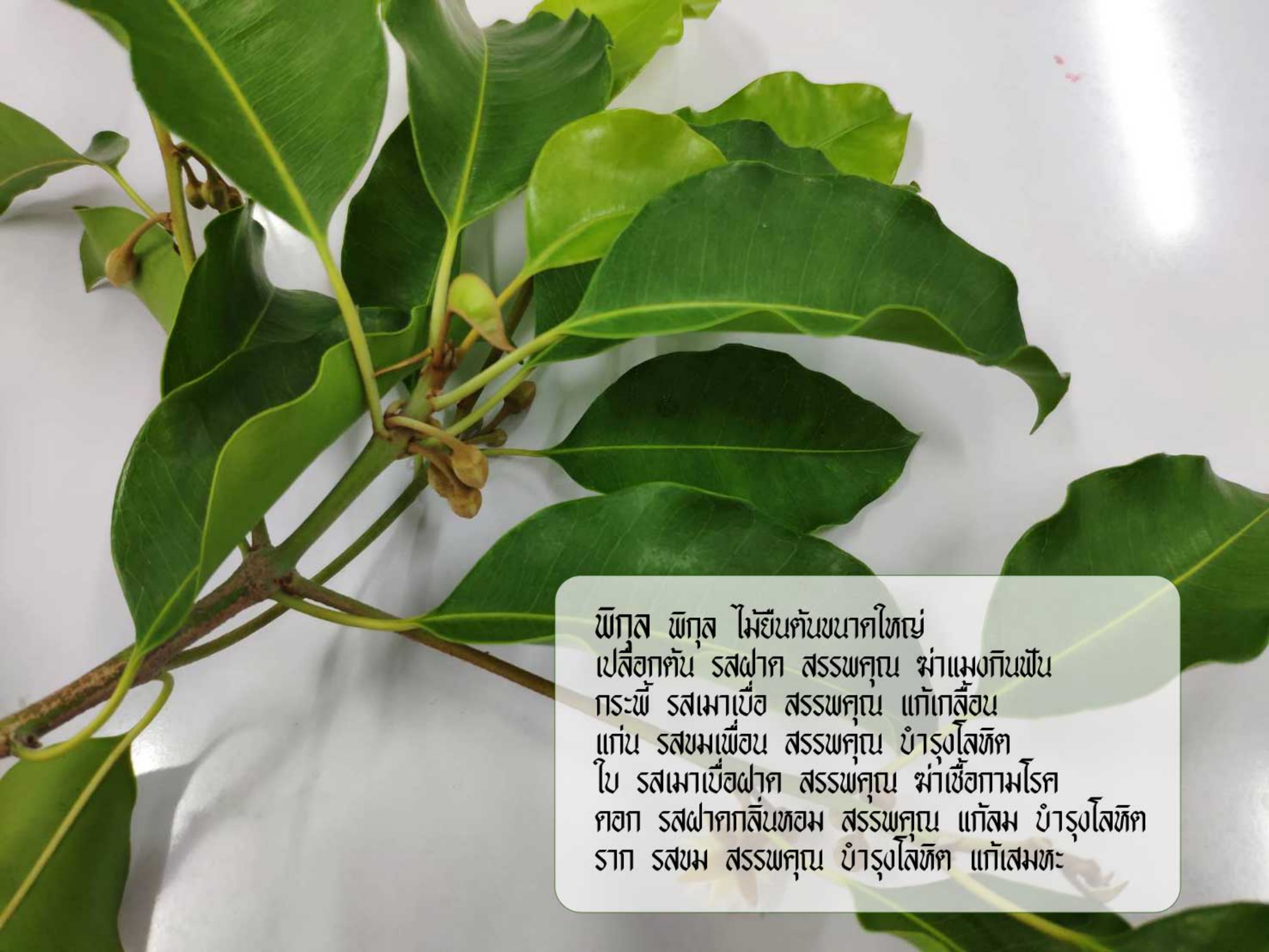
ไปร่งฟ้า ไม้ม้วนขนาดย่อม
ราก รสเผ็ดร้อนเย็น สรรพคุณ แก้วัณโรคระยะบวม แก้ตาฝ้าฟาง ตามัว

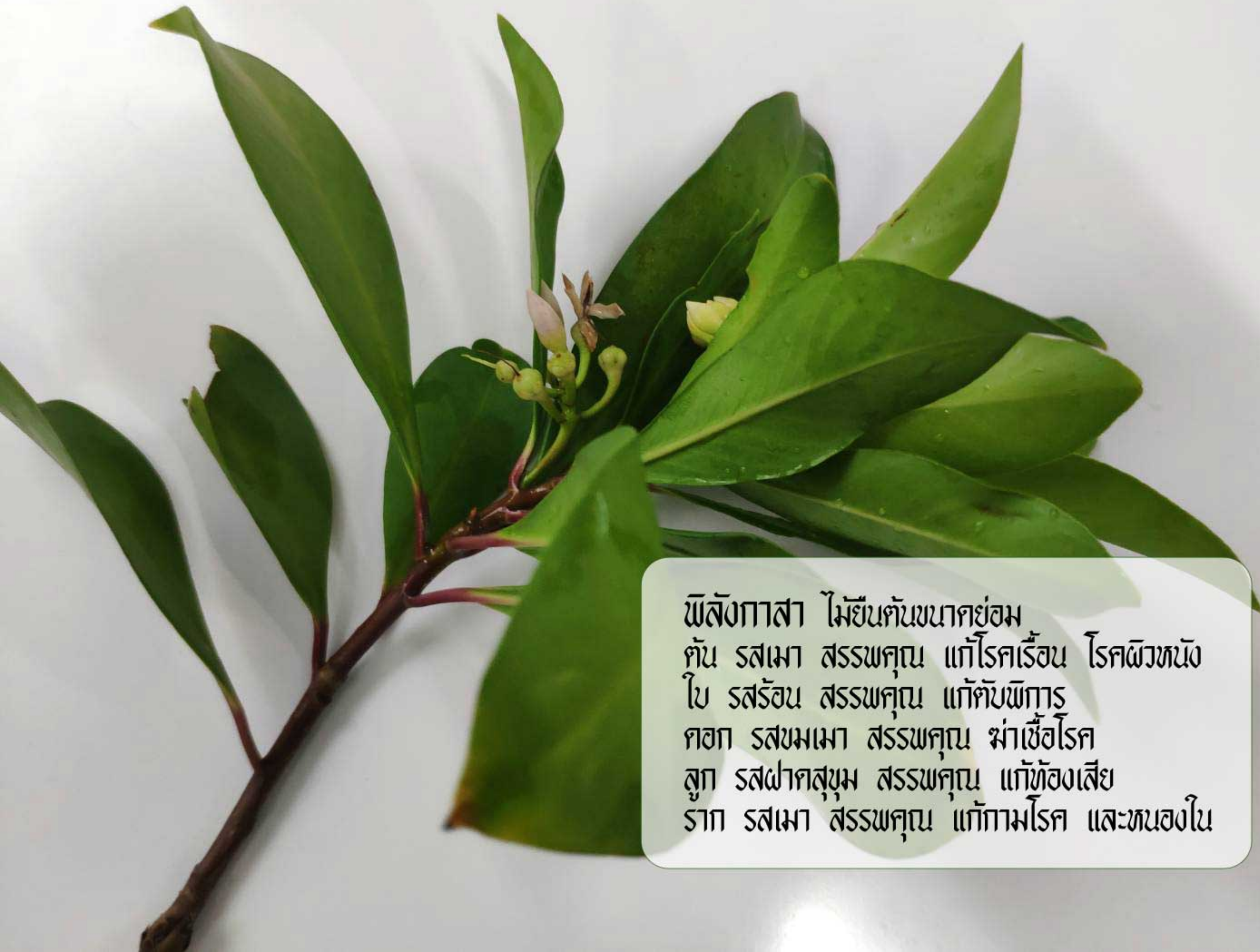
พญาบาท ไมยันทันขนาดกลาง
เนื้อไม้ รสขมเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ แก้กระษัย
แก้โลหิต แก้ผอมแห้ง ขับพิษร้อน

พระบรรศรีไชยศรี (ทนายเตือนท่า หรือฝนแสนท่า) ไม่เผาเสียยพาคพันตันไม้
เผา รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ขับเหงื่อ ระบายความร้อน เป็นยาอันตราย
เพราะขับเหงื่อมาก ทำให้ทนายสิ้นอายุถึงชีวิตได้

พิกุล พิกุล ไม่นับต้นขนาดใหญ่
เปลือกตัน รสฝาด สรรพคุณ ชำแหมกทินฟัน
กระพี้ รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้เกสื้อน
แก่น รสขมเพี้ยน สรรพคุณ บำรุงโลหิต
ใบ รสเมาเบื่อฝาด สรรพคุณ ชำเชือกามโรค
ดอก รสฝาดกลื่นหอม สรรพคุณ แก้ลม บำรุงโลหิต
ราก รสขม สรรพคุณ บำรุงโลหิต แก้เสมหะ

พื้ลังกาสา ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก
ต้น รสเมา สรรพคุณ แก้โรคเรื้อน โรคผิวหนัง
ใบ รสร้อน สรรพคุณ แก้พิษพิการ
ดอก รสขมเมา สรรพคุณ แก้เชื้อโรค
ลูก รสฝาดสุขุม สรรพคุณ แก้ท้องเสีย
ราก รสเมา สรรพคุณ แก้กามโรค และหนองใน

ผักโขมหัดก ไม่คันเส็ก

ราก รสเย็นขึ้น สรรพคุณ แก้พิษร้อนใน ต้มเอาน้ำอาบ
แก้เมื่อกผิวหนัง ทอนพิษไข้ แก้เสมหะ ขับปัสสาวะ

มะกรูด ไม่ย่นคันขนากย่อม

ผล รสเปรี้ยว สรรพคุณ ใช้ทำยาของ ฟอกโลหิตระดู ทอนพิษฝีดาษ

ผิวลูก รสปร่าหอมคึกร้อน สรรพคุณ ขับลมในลำไส้ ขับระดู

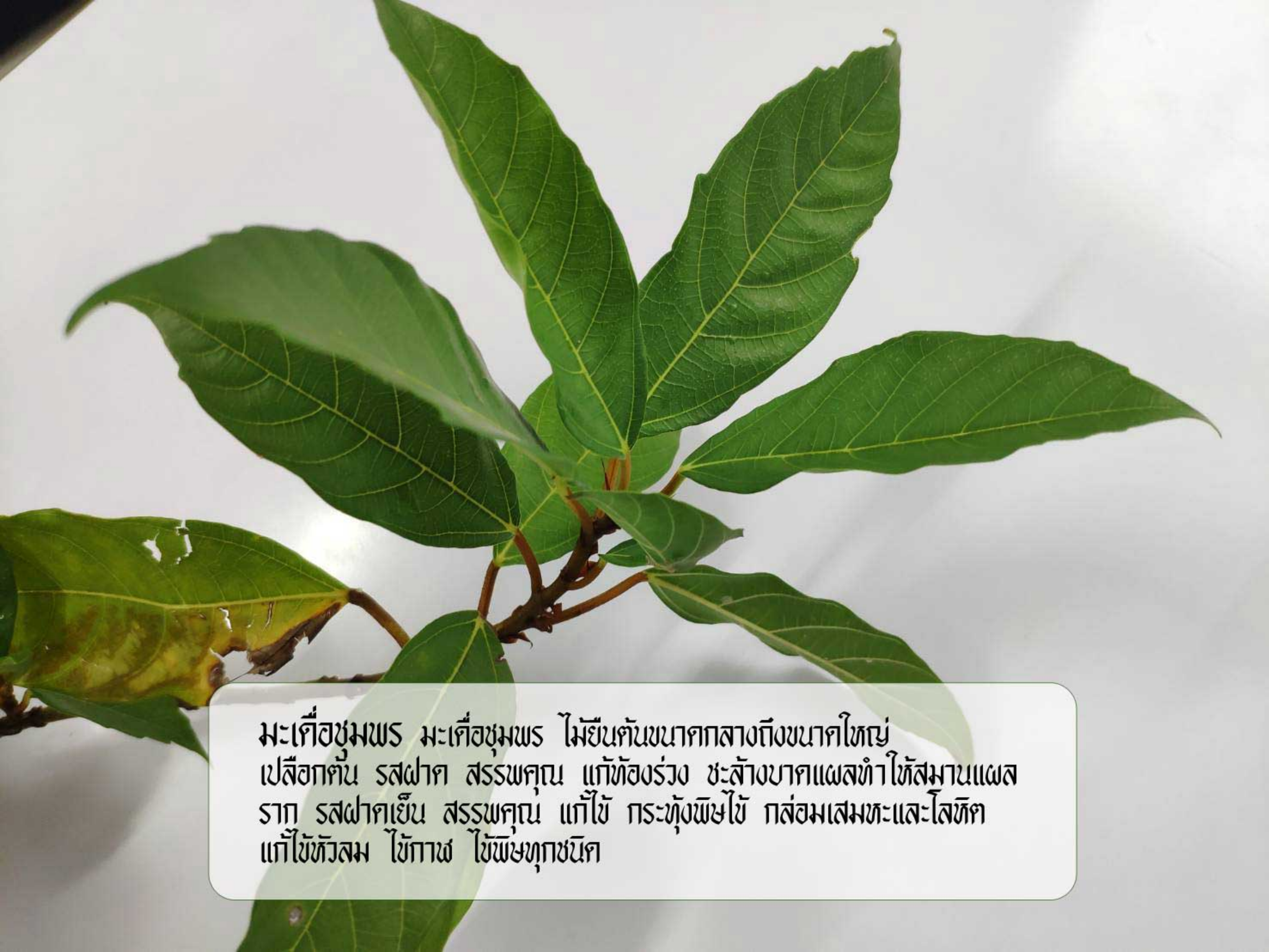
น้ำในลูก รสเปรี้ยว สรรพคุณ แก้เลือดออกตามไรฟัน

ราก รสปร่า สรรพคุณ กระทุ้งพิษไข้ แก้พิษฝักรากใน แก้เสมหะเป็นไทร

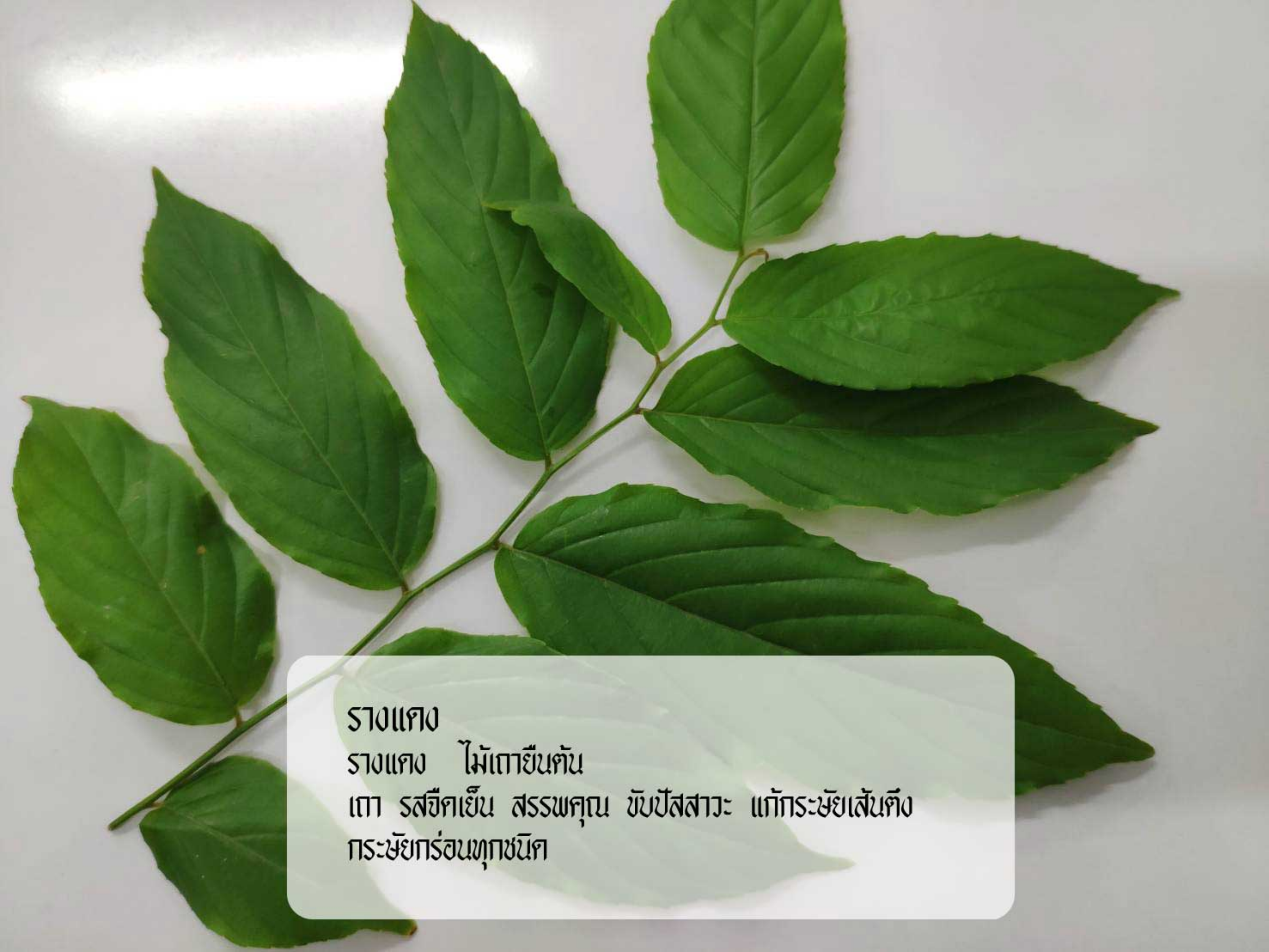

มะเกลือ ไมย่นต้นขนาดเล็ก

ผล รสเปรี้ยว สรรพคุณ ทำคั้นเฮ้าน้ำประมาณ 2 ช้อนโต๊ะ ผสมหัวกะทิ
หรือนมสด รับประทานขับพยาธิตัวเล็ก พยาธิไส้เดือน ไ้้ผลดี

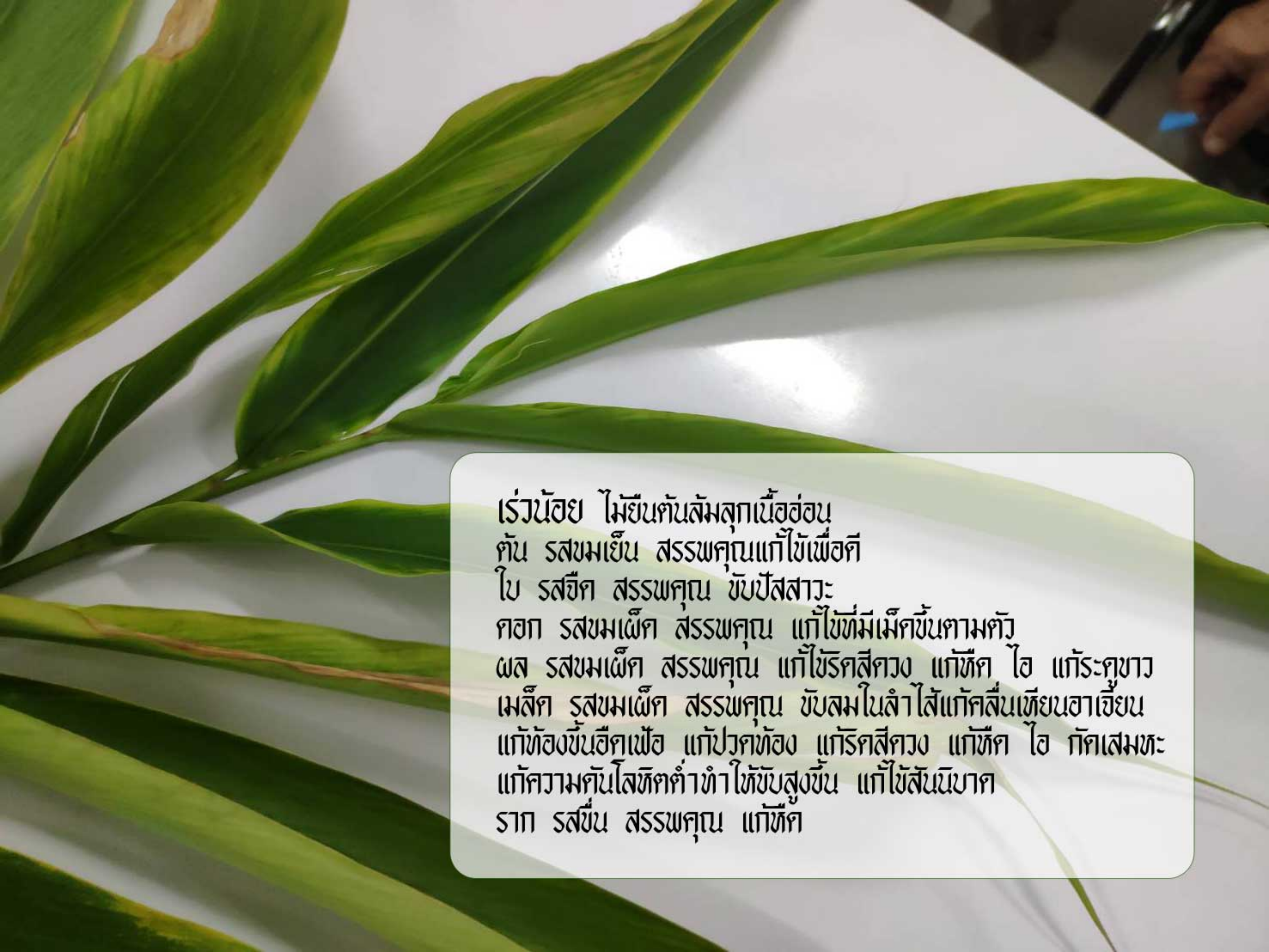
มะเกลือชุมพร มะเกลือชุมพร ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่
เปลือกทึบ รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง ชะล้างปากแผลทำให้สมานแผล
ราก รสฝาดเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ กระตุ้นพิษไข้ กส่อมเสมหะและโลหิต
แก้ไข้หัวลม ใช้กาฬ ใช้พิษทุกชนิด

รางแดง

รางแดง ไม้เถาขึ้นต้น

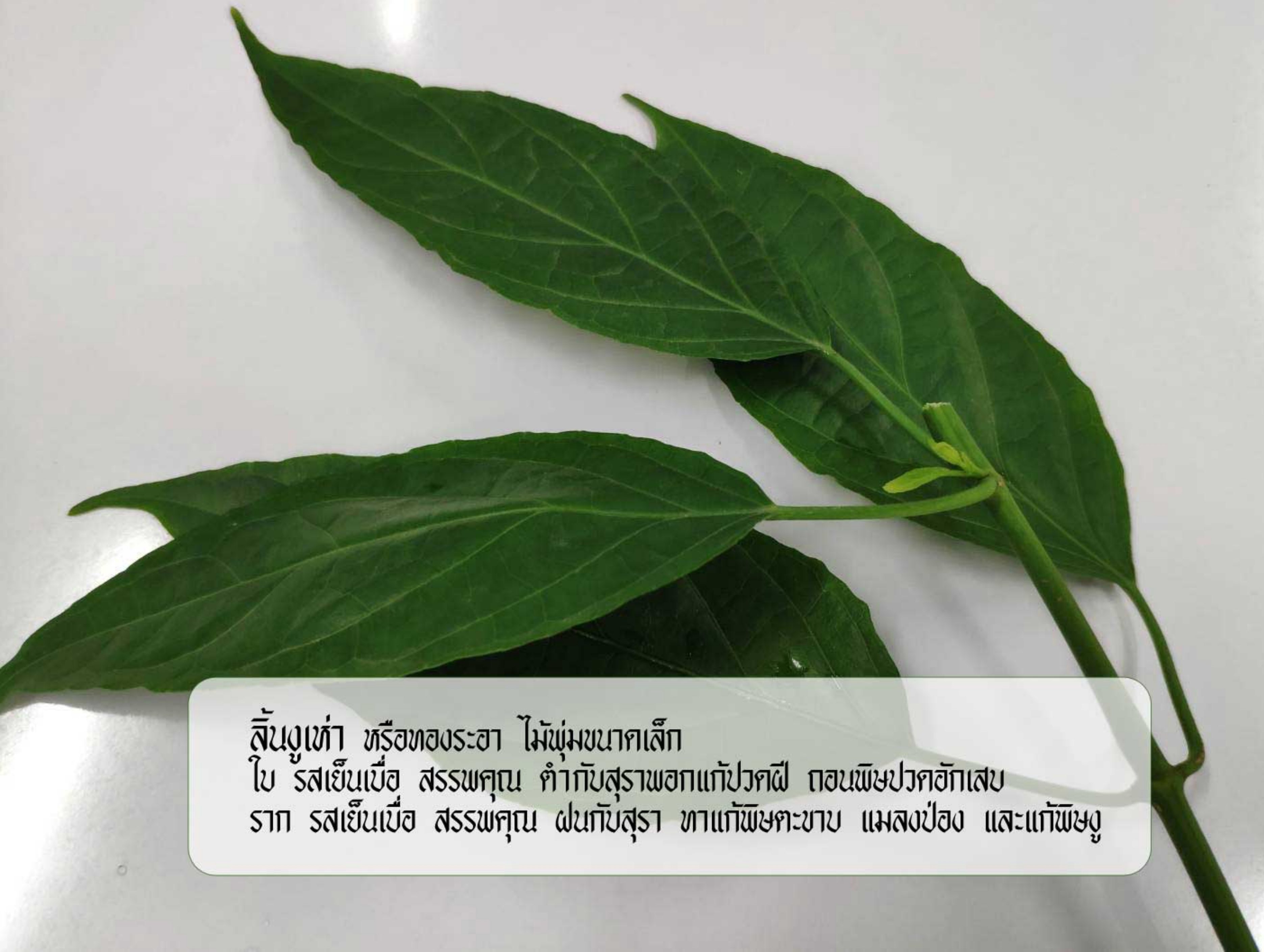
เถา รสขี้กเหียน สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้กระษัยเส้นตึง
กระษัยกร่อนทุกชนิด

เร่วน้อย ไม่นั่นต้นล้มลุกเนื้ออ่อน
ต้น รสขมเย็น สรรพคุณแก้ไข้เพื่อ
ใบ รสขมเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ
ดอก รสขมเผ็ด สรรพคุณ แก้ไข้ที่มีเม็ทขึ้นตามตัว
ผล รสขมเผ็ด สรรพคุณ แก้ไข้รศสีทอง แก้ไข้ ใจ แก้ระดูขาว
เมล็ด รสขมเผ็ด สรรพคุณ ขับลมในลำไส้แก้คลื่นเหียนอาเจียน
แก้ท้องขึ้นอืดเฟ้อ แก้ปวดท้อง แก้รศสีทอง แก้ไข้ ใจ แก้เสมหะ
แก้ความคันโลหิตทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น แก้ไข้สันนิบาต
ราก รสเย็น สรรพคุณ แก้ไข้

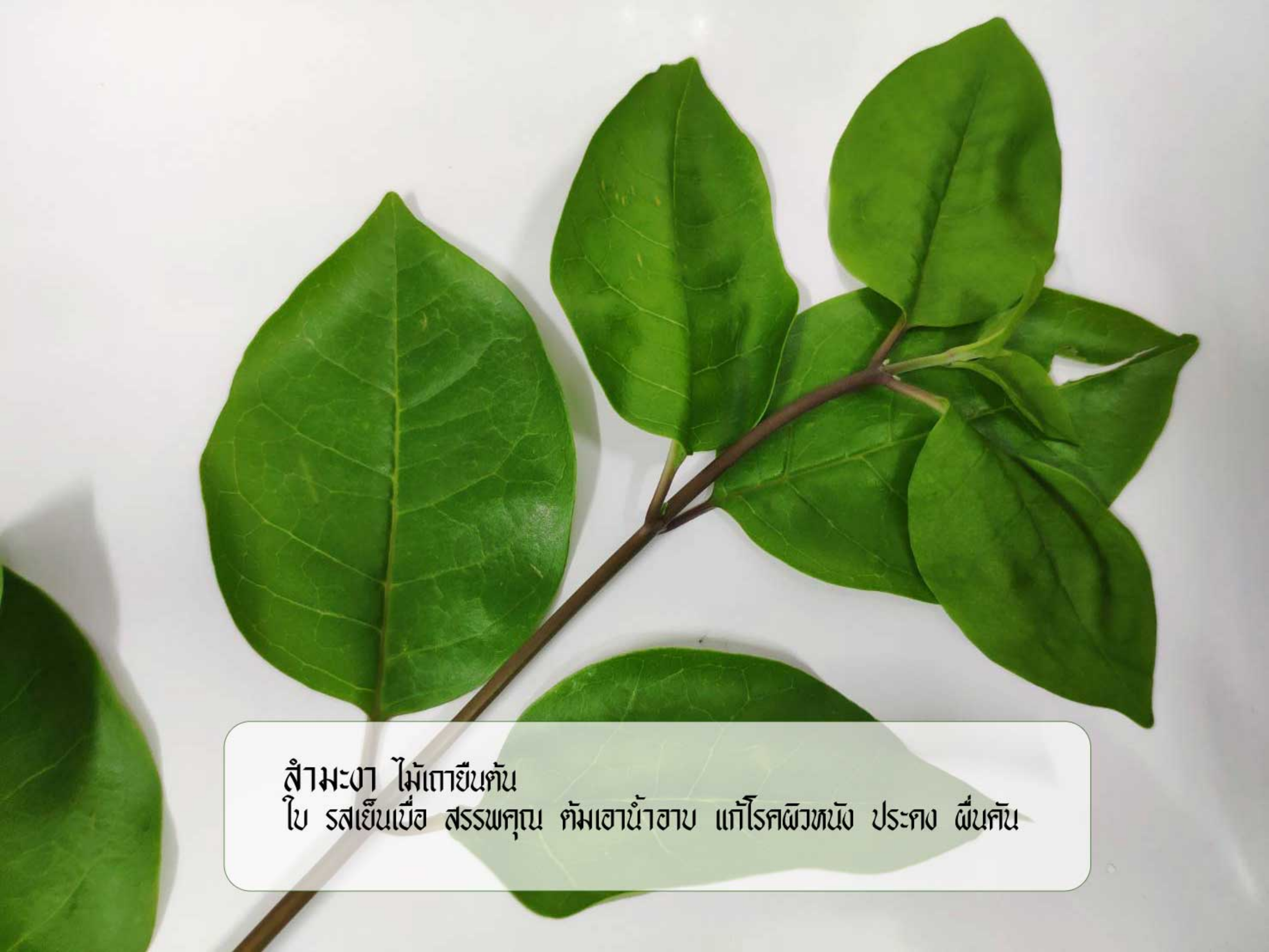
ลำทวน ไม้พุ่มขนาดใหญ่
ดอก รสหอมเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ แก้ลม บำรุงหัวใจ

สันนงเท้า หรือทองระอา ไม้พุ่มขนาดเล็ก
ใบ รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ตำกับสุราพอกแก้ปวดฝี ทอนพิษปวดอักเสบ
ราก รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ฝนกับสุรา ทาแก้พิษตะขาบ แมลงป่อง และแก้พิษงู

สารภี ไม้น้ำต้นขนาดเล็กสาขาทึบใหญ่
ดอก รสหอมเย็น สรรพคุณ ชูกำลัง บำรุงหัวใจให้ชุ่มชื้น ใช้ทำยาหอม

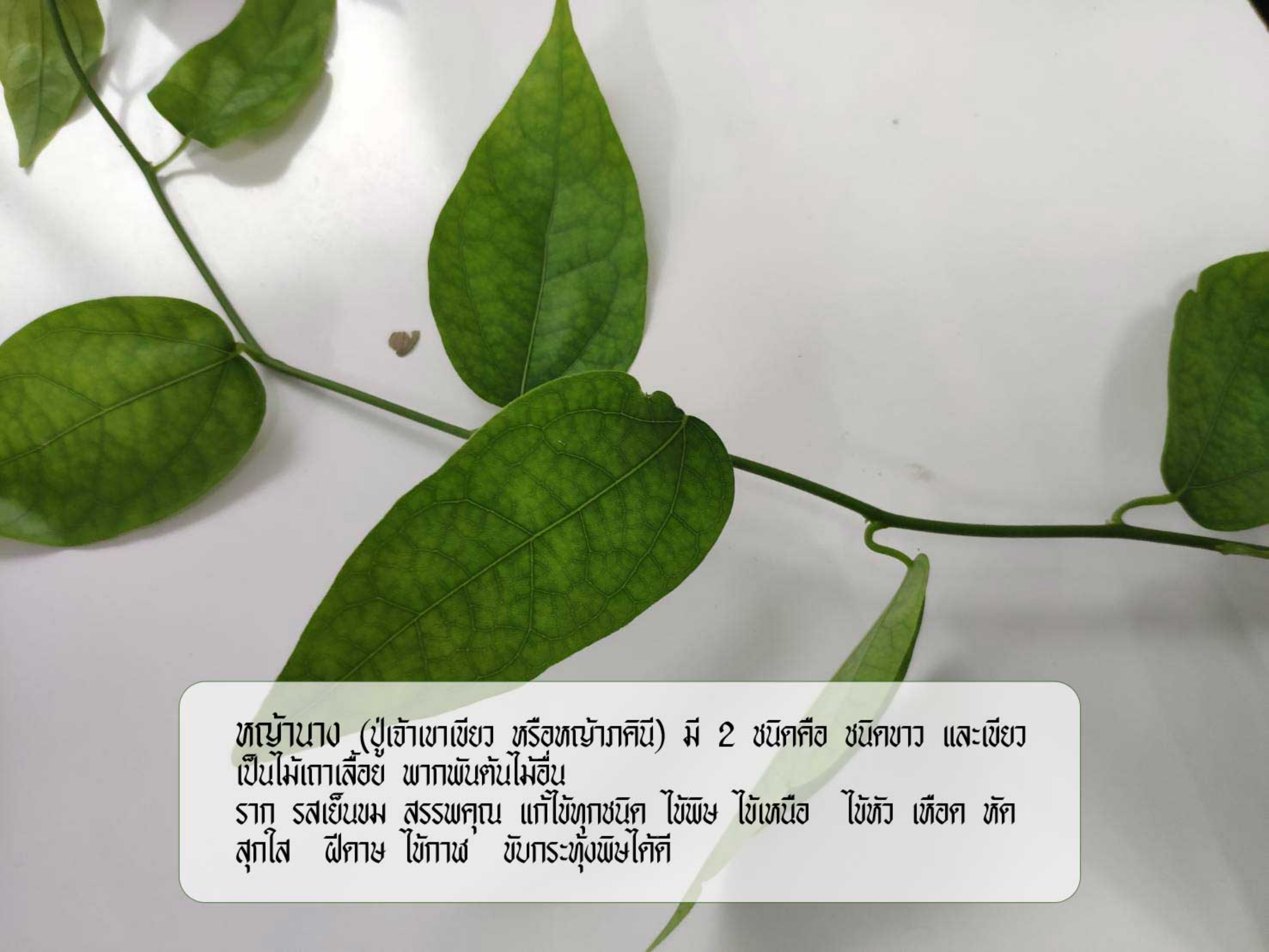

ลำมะงา ไม่เถาขึ้นต้น
ใบ รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ท้มเอาน้ำอาบ แก้โรคผิวหนัง ประคบ ผื่นคัน

สเลทพองพอนทัวผู้

**แก้พิษงู แก้เบาหวาน
แก้ริดสีดวงทวาร**

หญ้านาง (ปู่เจ้าเขาเขียว หรือหญ้านกตีน) มี 2 ชนิดคือ ชนิดขาว และเขียว
เป็นไม้เถาเลื้อย พากพันต้นไม้อื่น
ราก รสเย็นขม สรรพคุณ แก้ไข้ทุกชนิด ไข้พิษ ไข้เหลือง ไข้หวัด เจ็บคอ ท้อง
สุกใส ฝีดาษ ไข้กาฬ ขับกระทุ้งพิษไค้

หญ้านางแดง ไม่เกาะเลื้อยพาดพันต้นไม้
ราก รสเย็น สรรพคุณ ฝนใส่น้ำกิน แก้ไข้ช้ำมากไหม้ (ใช้พิษ)
แก้พิษสำแดง แก้เมาเห็ด เมาสุรา ทอนพิษไ้ค้ (บางคนเรียก รากขี้ต)

หญ้าหนวดแมว (พยับเมฆ)

ต้น รสขื่น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ ขับน้ำ แก้กระษัย แก้ปวดเมื่อยบั้นเอว
ใช้มากเป็นอันตราย กตัญญูทำให้ทุกข์แทนได้

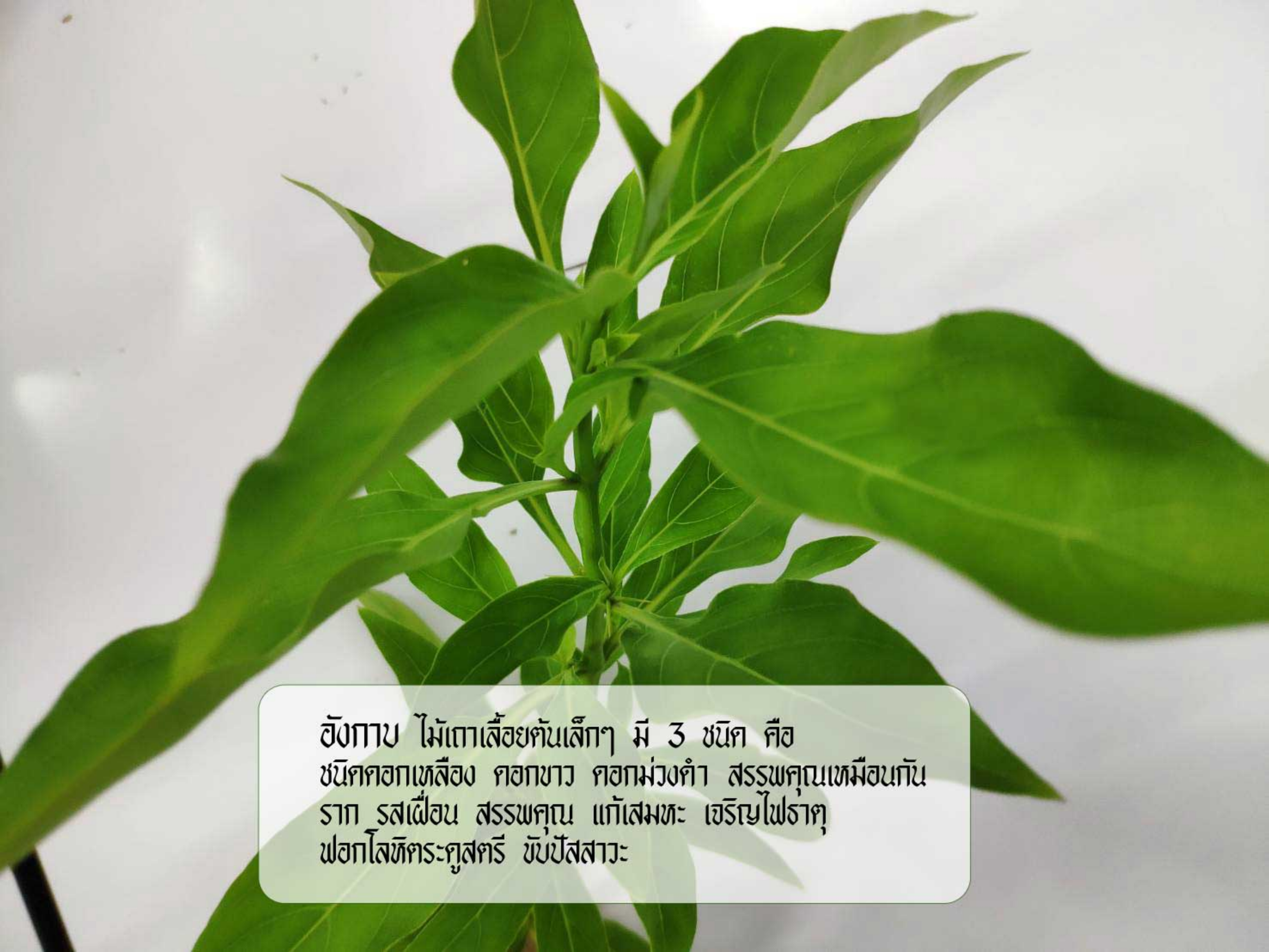
ขนุนมานประสานกาย เป็นไม้เถาขึ้นต้น
ใบ'รสฝาดเย็นเย็น สรรพคุณ แก้ไอ แก้ท้องอืด
แก้ฮั่นเป็นโลหิต (วันโรคปอด) ห้ามเลือดและสมานแผลได้

ทางทิศแสง **ขับประจำเดือน**
ขับโลหิต และบำรุงโลหิตของสตรี

เหงือกปลาหมอ (ดอกขาว, ดอกสีฟ้า) ไม้พุ่มขนาดเล็กกลางแจ้งเป็นอีกเจ้าใหญ่ ริมใบมีขนามแหลมคม
ใบ รสร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ตำพอกรักษาโรคปวดบวม และแผลอักเสบ
ใบอ่อน ตำกับเปลือกคันทอชย รับประทานแก้ท้องขึ้นอืดเฟ้อ
ลูก รสร้อน สรรพคุณ ขับโลหิตอย่างแรง แก้ฝีตามช่อง
ราก รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ตำอาบแก้พิษไข้หวัดขึ้น แก้โรคผิวหนังทุกชนิด
ต้นมีตำรายาไทยใช้ยา พอกฝีแผลเรื้อรัง ทอนพิษ รับประทานแก้พิษฝีดาษ เป็นยาศุภรากล
ใช้ทั้ง 5 รส รส รส รส รส รส แก้ไข้หวัด แก้พิษฝี แก้พิษกาฬโรคพิษมาก

อังกาบ ไม่น่าเลื่อยต้นเล็ก ๆ มี 3 ชนิด คือ
ชนิดดอกเหลือง ดอกขาว ดอกม่วงดำ สรรพคุณเหมือนกัน
ราก รสเผ็ด สรรพคุณ แก้เสมหะ เจริญไฟธาตุ
ฟอกโลหิตระดูสตรี ขับปัสสาวะ

อินทนิล ไม้ม้วนขนาดใหญ่
ใบ รสขมเย็นเล็กน้อย สรรพคุณ แก้ทางเดินปัสสาวะพิการ แก้เบาหวาน